

Kanton v japonski posesti

Pogled na kantonsko pristanišče, kjer so se nepričakovano izkrkali japonski vojaški oddelki in zavzeli mesto

Dva nova meseca za Jupiter

Kaj je odkril teleskop zvezdarne na Mountu Wilsonu

Z velikim presenečenjem so ugotovili z ogromnim teleskopom zvezdarne na Mountu Wilsonu, da si je planet Jupiter bujele dva nova meseca.

V telmovanju zvezdnih sil pazijo močne in močnejše zvezde ljubosumno na to, da jim nobena druga ne odvzame plena. Velesila našega sistema je sonce, katerega svetlobo se daleč preko največjih planetov. Vse manjše in nestalne zvezde privlačuje nase in jim uničuje v peklju svojih žarečih plinov.

Samo Jupiter, ki je tri sto krat težji od naše zemlje, si lahko privoščiti, da odnese soncu kakšno nebesno telo. To nam dokazuje tudi odkritje na Mountu Wilsonu. Dočim so doslej menili, da ima Jupiter devet mesecev, so jih sedaj ugotovili enajst. Oba nova meseca sta morala priti šele v zadnjem času v omrežje njegove težnostne sile.

Kar je mogoče Jupiteru, zakaj bi ne bilo mogoče tudi Zemlji? Zakaj si ni ulovila nebesnega postopaka Hermesa, ki je pred kakšnim letom dni zašel v njeno območje?

A čeprav bi bilo za ljudi zelo zanimivo, če bi na nočnem nebu namesto nega meseca imeli nenadno dva, smo lahko zadovoljni, da do tega ni prišlo. Takšna

stvar bi se utegnula za človeštvo namreč kaj slabo izteči. Razmerje v sili zvezd ni vedno tako izenačeno, da bi moglo priti samo do novega trabanta za našo premišnico. Zgoditi bi se utegnulo, da bi Hermes treščil na zemljo!

Znanstveniki so si o tej stvari že mnogo belili glave in so prišli do zaključka, da zemlja ne more priti do novega spremeljvalca, ker ji sonce tega ne dopušča. Njegova vse silnejša privlačna sila preprečuje nebesnim telesom, ki letijo v območje zemeljske krogle, da bi končali svojo pot na njeni površini. Vleče jih dalje. Po eni strani je škoda, ker tako ne dobimo dveh ali več mesecev, po drugi strani je to pravi blagoslov za človeštvo, kajti ne vemo, kakšni bi se mogli to končati. Sicer pa vseh dni še ni konec. Za prihodnje leto pričakuje znanost, da se bo Hermes spet približal naši zemlji. Morda doživimo tedaj kakšno senzacijo...

Izginulo letalo na ledniku

Nemško potniško letalo na progi Frankfurt-Milan, ki je izginilo pred kakšnimi štirinajstimi dnevi na poletu, so zdaj odkrili na ledniku v Graubündenu. Poslali so tja reševalno odpravo.

Ko je propadala Avstrija

V istem času, ko so lahko že vsi slutili, da je Avstro-Ogrske konec, v oktobru 1918, ko so se na frontah sto tisoči in v zaledju milijoni od gladi komaj še držali pokonci, je bila na cesarskem dvoru na Dunaju še preobilica vsega, kakor da vojna ni razsajala že štiri leta. V c. in kr. dvorih kletih je bilo ob koncu oktobra istega leta po uradnem seznamu n. pr. 56.511 steklenic vina, med temi je bilo 2439 steklenic domačega penečega se vina in 5455 steklenic francoskega šampanjca. V sodih pa je bilo 98.000 l pijače, in sicer najboljše vina 36.185 l, konjaka 1262 l, likerja 2150 l in najfinjšega špirita 600 l. Te številke povedo dovolj.

Jedilni list z novicami

Razburilni politični dogodki zadnjih časov so spravili nekoliko pariških restoratorov na originalno idejo, ki se je izkazala obenem za zelo dobičkonosno. Vsako uro izdajajo nove jedilne liste, ki imajo na zadnji strani natisnjene z nekoliko besedami najnovejšo vest. Na ta način si lahko vsak gost v miru privoščiti svoj obed, ne da bi se mu bilo bati, da ga bodo dogodki po svetu med tem časom prehiteli. Domislica je tem restoratorom privedla toliko novih gostov, da komaj še zmagujejo delo.

Tiger oblegal vas

Po vestih iz Batavije v Holandski Indiji je pri Pakanu nič manj nego pet ljudi v treh dneh postalo žrtev tigra. Zver je cele tedne terorizirala vas, da se zvečer in ponoči nihče ni upal več na prosto. Navzlic temu je zaporedoma usmrtila pet ljudi in jih zvelkela globoko v džunglo, kjer so našli samo še njih ostanke. Končno je oddelku domačinov uspelo, da so zvalili zverino v past in jo ubili.

20 tisoč litrov vina na cesti

V Sindlingenu pri Frankfurtu ob Menu je s polnimi vinskimi sodi natovljen avto v meglenem vremenu treščil v cestno svetilko. Zaradi tega se je težilce tovora tako premaknilo, da je šest sodov po 3600 l padlo na tla in se razbilo. Kakšnih 20.000 l novega vina se je razlilo.

Lebrun šestič ded

Prezident Francije g. Albert Lebrun je postal zadnje dni šestič ded. Vest, da se je njegovo potomstvo pomnožilo za novega člana, je francoskega državnika zelo vzradostila. Prezident Lebrun pa ne mora skrbeti, samo za svoje ožje sorodstvo, ampak vrhu tega še za 1600 drugih otrok, katerim je bil v svojstvu državnega predsednika krstni boter.

Največja danska sladkorna tvornica zgorela

V Naskovu na otoku Lalandu je zgorela največja danska tovarna sladkorja, ki je veljala tudi za največjo v Evropi sploh. Pomanjkanje vode je gasilo delo silno otežkočilo. Škoda je tem večja, ker je tovarna pravkar s polno paro predelovala letošnjo letino pese, in znaša več milijonov danskih kron.

PRIPOVEDUJEJO...

...da je mlad, ubog možki iz grškega mesta Larise doživel to, o čemer mnogi sanjajo: stric iz Amerike, o katerem so mislili, da je že davno mrtev, mu je ostavil devetdeset milijonov dolarjev.

...da so si pri pariškem telefonakem omrežju omislili posebno informacijsko službo za naročnike, ki jim daje na željo vsa mogoča navodila in nasvete, na pr. kako odstraniti madeže s svilene obleke ali kako pripraviti majonezo.

...da ima neka družina v Coulommiersu na Francoskem primke »1792« in da so sinove g. 1792 krstili po mesecih njihovega rojstva, na pr. »Januar 1792«.

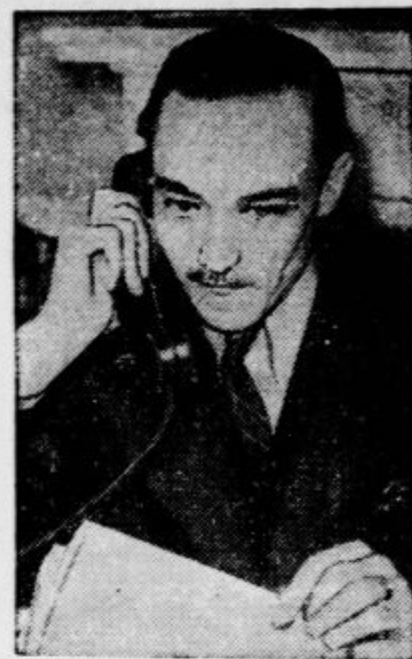
...da je bogati American Bowman, ki je umrl l. 1889, v svoji oporoki določil, da morajo njegovo hišo »do njegovega povratka« držati v redu in da od tedaj v tej hiši gospodinjijo tako, kakor da bi se moral res vsak trenutek vrniti.

...da je koks nekakega farmarja iz Massachusettsa izlegla četrvooglato jajce.

...da je na Kitajskem 40.000 ljudi, ki se smatrajo za neposredne Konfucijeve potomce — Konfucij pa je živel v 5. stoletju pred našim štetjem.

...da je letošnje poletje strela med nevihto v francoskem kraju Lapeauju treščila v čredo ovac in ubila vse črne ovce, bele pa so ostale žive.

„Le monarhija talila voljo Francije pogube“

tako pravi pretendent na francoski prestol, Pariški grof, ki razvija zadnje dni večjo agitacijo, da bi se spremenila državna oblika Francije v njegovo korist

Tajfun na Japonskem

Ogromno razdejanje — Mnogo mrtvih

Tajfun, ki je pretekli teden ponoči obiskal Tokio in Jokohamo, je povzročil strašno poplavo. Nešteta drevesa je izkoreninil in je ustavil promet v japonski prestolnici. Koliko smrtnih žrtev je zahteval tu, še ni znano, z otoka Kijūšu pa poročajo, da je izgubilo življenje okrog 250 oseb.

Iz Kagošime poročajo dodatno, da je razdejanje, ki ga je povzročil vihar, strašnejše, nego so splošno mislili. Seznam mrtvih se bo bržkone zelo povečal, kajti še enkrat toliko oseb, kolikor so jih našli mrtvih, pogrešajo. V bolnišnice so odpeljali nad 600 deloma težko poškodovanih ljudi. V kagošimskem srezu je podrla 2300 hiš, okrog 30.000 oseb je ostalo brez strehe.

V Tokiu je poplava prizadela okrog 25 tisoč hiš, med temi se jih je mnogo zrušilo. Večina šol je zaprtih. Ladijski promet v Jokohami je popolnoma ustavljen, kajti vihar traja še dalje in ladjam ne dovoljuje, da bi zapustile pristanišča. V pri-

stanišče bi morala dospeti cela vrsta ladij, med njimi 11.000-tonski angleški parniak »Antenor« pa jih ni od nikoder. Ne-ki japonski parnik je sila viharja odtrgala s sidra in ga zagnala proti pomolu, med Tokiom in Jokohamo pa je nasel britski parnik, ki mu še niso dognali imena.

Flandin v Rimu

Bivši francoski min. predsednik in zunanji minister Flandin se je te dni pripeljal v Italijo na obisk. Skozi Milan in Firenzo se je peljal v Rim.

Državna knjižnica zgorela

Državna knjižnica v Anversu, ki leži sredi mesta ter je bila zadnja desetletja ognjišče literarnega življenja ob Skaldi, je postala te dni žrtev ognja. Zgoreli so dragoceni stari rokopisi in zbirke, ki so bile edinstvene na svetu.

Tobak gori

V Chateaurouxu na Francoskem (slika), je zadnje dni zgorela ogromna zaloga tobaka. Škoda gre v milijone

Dva vlaka sta trčila

Pri francoski postaji Remilly, med Forbachom in Metzom sta trčila dva vlaka. Človeških žrtev ni bilo

K Bizetovi stoletnici

„Carmen“ je pri prvi izvedbi v Parizu doživela neuspeh. Bizetovo delo je bilo vendarle močnejše od njegovih kritikov

Včeraj je prešlo sto let, od kar se je rodil Georges Bizet, slavni komponist opere »Carmen«.

V glasbeni zgodovini je, kakor v zgodovini sploh, marsikakšen dogodek, ki ga danes ne moremo več razumeti. Sem spadajo n. pr. začetni neuspehi Rossinijevega »Seviljskega brivca«, Verdijeve »Traviate«, Wagnerjevih »Mojstrov pevcev« in zlasti še flasko premiere opere »Carmen« 3. marca 1875. v Parizu. Delo, ki je Bizetu zagotovilo neumrljivo ime v zgodovini glasbene umetnosti, je pomenilo zanj najtežji poraz njegovega življenja. Ves potlačen je pri prvi predstavi zbežal v ravnateljstvo sobo, kjer so ga nekateri prijatelji zamenjali s kupaletom opogumiti. V svoje delo je izgubil vse zaupanje.

Kritike so bile z majhnimi izjemami uničujoče. »Carmen« je nevezgajena kultura, divja žival, zoprna vloga, tako si lahko brai v teh kritikah. »Glasba je temna, učena, bolj simfonična nego dramatična. Bizet se je hotel po vsej priški združiti s tistimi, ki se imenujejo apostole bodoče muzike, in prelomiti z vsem, kar smo smatrali doslej za tradicionalni okus.« Bizetov sistem more izdelovati samo zmešana dea, je trdil z vso resnostjo Paul de Saint-Victor v »Moniteuru«.

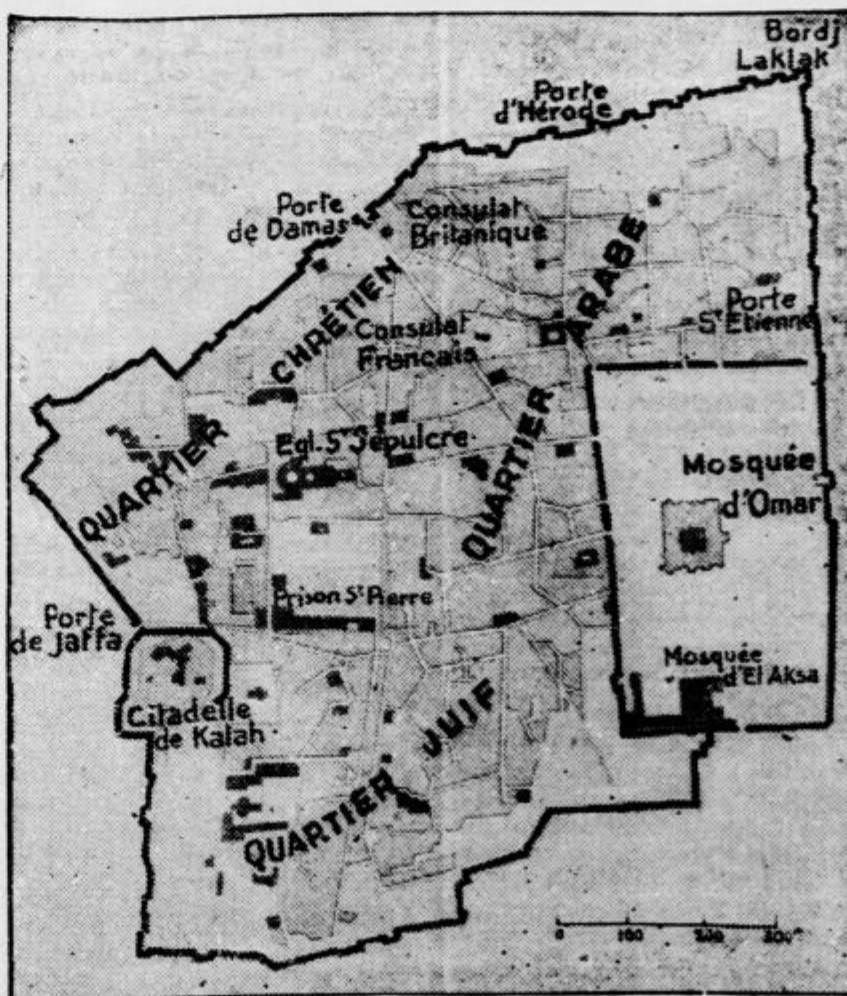
Prav počasi, šele pri peti izvedbi je postalo zanimanje občinstva večje. Toda popolnoma pogrešnega mnenja o tej operi kritika in publika nista bili spremenili. Občinstvo je prihajalo k predvajanju ne zavoljo glasbe, temveč zato, da bi si ogledalo »nemoralno tvorbo«.

Bizetova nenadna smrt, ki je zbudila neslutene simpatije za nadarjenega skladatelja, bi lahko pripomogla »Carmen« k pravemu uspehu, toda Komická opera, kjer se je delo predvajalo, je morala zavoljo finančnih težav svoja vrata zapreti. Pozimi so sicer skušali potem, ko so zavod spet odprli, spraviti delo ponovno na repertoar, a se ni obneslo. Toda baš zato, ker so bili o njem toliko govorili, je Bizetovo ime, ki je bilo znano prej samo glas-

benim krogom, postalo domače tudi širšim krogom ljudstva, nastale so diskusije o njem, ljudje so postali pozorni, čim so brali Bizetovo ime na programu kakšnega koncerta, še pozornejši so postali, ko so zvedeli za uspehe »Carmen« v inostranstvu in pozneje v francoski provinci. Dunaj je bilo prvo tuje mesto, ki je sprejelo to opero na svoj repertoar, in sicer še v oktobru 1875. Nje uspeh je bil tu čedalje večji, nemara tudi zato, ker jo je bil Bizetov prijatelj Guiraud preobličil v »veliko opero« z baletnimi vložki in recitativi. V februarju naslednjega leta so »Carmen« predvajali v Bruslju, kjer so jo sprejeli sicer prijazno, toda brez velikega navdušenja. L. 1878. so imeli pogum, da so jo izvajali tudi v Angersu in Lyonu na Francoskem, uspeh je bil presenetljiv, prav tako v Londonu, kjer so jo peli v italijanski in v Dublinu in l. 1879. v New Yorku, kjer jo je pel londonski ansambel, med tem ko je druga angleška skupina nastopala ž njo po vsej Kaliforniji.

Potem je »Carmen« od leta do leta doživljala čedalje večje uspehe, slavne pevke in pevci so želi z njo triumpfe, po vsem svetu so raznesli Bizetovo ime — samo Pariz se je še branil, vsaj oficialni glasbeni Pariz, kajti ljudstvo se je bilo med tem že postavilo na drugo stališče. L. 1883. se potem ravnateljstvo Komické opere ni moglo več upirati splošni zahtevi po novi izvedbi, in ta izvedba 24. aprila 1883. je izzvala pravi orkan navdušenja. Pri tem pa se daleč ni bila tako dobra in živa kakor prejšnja izvedba osem let prej. Ljudje so celo trdili, da je ravnatelj Komické opere, ki mu »Carmen« osebno ni disala, napravil vse, da bi delo propadlo. Sledili so hudi napadi na vodstvo Komické opere, tako da je bilo to končno priljubeno vlogo dati novim močem. Ta uspeh je prišel sicer prepozno za Bizeta, ki ga je prvotni neuspeh spravil v grob, ni pa bil prepozno za svet, ki mu je ostala »Carmen« do današnjega dne in mu bo ostala za vedno eno najbolj prijubljenih opernih del.

Stari Jeruzalem

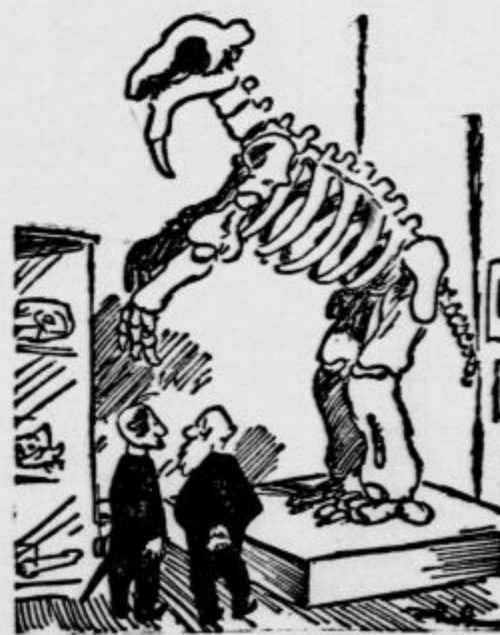

Načrt starega Jeruzalema z arabskim, židovskim in krščanskim prebivalstvom

A NEKDOTA

Augusta Strindberga je v Parizu srečal na cesti neki njegov prijatelj, danski pisatelj. »Dobro, da te dobim,« je menil prijatelj, »ali mi lahko vrneš 50 frankov, ki sem ti jih pred kratkim posodil?« — »Kdaj si mi jih posodil? Ne morem se spomniti!« je dejal Strindberg začuden. Pred tednom dni, ko si bil pijan, je trdil prijatelj. »Ah, da, sedaj se spominjam,« pravi Strindberg, »toda saj sem ti jih vrnil!« — »Vrnil? Kdaj pa je bilo to?« se je začudil sedaj prijatelj. »Pred tremi dnevi, ko si bil pijan,« je odgovoril Strindberg.

VSAK DAN ENA

»Ali je dinoterij po vašem mnenju korajši po zadnjih nogah, gospod profesor?« — »To ne, gospod kolega, a tako je videti mičnejši in zavzema tudi manj prostora.« (Ric et Rac)

